

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๙/๒๕๖๐

วันพุธที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมกรรมการ หมายเลข ๑ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๑

กรรมการวิสามัญ ผู้มาประชุม คือ

๑. พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล
๒. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
๓. นางจุรี วิจิตรวาทการ
๔. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ
๕. พลตรี จารึก อาริราชการันต์
๖. นายนครชิต สิงหเสนี
๗. คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี
๘. นายเจริญศักดิ์ ศาลากิจ
๙. พลเรือเอก ชูมนุม อัจฉริยะ
๑๐. ศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ปิวาวัฒน์พานิช
๑๑. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรดม
๑๒. นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ
๑๓. นายมณฑิร บัญฑิต
๑๔. พลเอก สุภรัตน์ พัฒนาวิสุทธิ
๑๕. พลเอก สุชาติ หนองบัว
๑๖. นายสุรินทร์ ชลพัฒนา
๑๗. นายอรรถสิทธิ์ กันมล
๑๘. พลเอก อักษรา เกิดผล
๑๙. นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ
รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง
โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
กรรมการวิสามัญและประธานที่ปรึกษา
กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
กรรมการวิสามัญ
เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

กรรมการวิสามัญ ผู้ลาการประชุม คือ

๑. นายอิสระ ว่องกุศลกิจ
๒. นางกาญจนา ภัทรโชค
๓. นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช
๔. พลโท ศิริชัย เทศนา
๕. นางสุวิมล ภูมิสิงหา

กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
กรรมการวิสามัญ
กรรมการวิสามัญ
กรรมการวิสามัญ
กรรมการวิสามัญ



ผู้เข้าร่วมประชุม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- | | |
|-----------------------------------|--------------------------|
| ๑. นายภานุวัฒน์ จันทราโชธร | นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ |
| ๒. นางสาวอนิษา เกษมสันต์ ณ อยุธยา | นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ |

กรมองค์การระหว่างประเทศ

- | | |
|-----------------------------|-------------------|
| - นางสาวสุพัตรา เอื้ออารีย์ | นักการทูตชำนาญการ |
|-----------------------------|-------------------|

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- | | |
|----------------------------|---------------------|
| ๑. นายภาณุวัฒน์ ทองสุข | นิติกรชำนาญการพิเศษ |
| ๒. นายเอกลักษณ์ ภูมิศาสตร์ | นิติกรปฏิบัติการ |
| ๓. นางหรรษา บุญรัตน์ | ที่ปรึกษา |

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักกำกับและตรวจสอบ

- | | |
|----------------------------|--------------------|
| ๑. นายกฤษณะ ยอดสุวรรณ | วิทยาการปฏิบัติการ |
| ๒. นางสาวสุนันทินี สันนิตี | วิทยาการปฏิบัติการ |

ผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

- | | |
|----------------------------------|---|
| ๑. นาวาเอก ปราโมทย์ นงค์ทอง | ผู้ช่วยดำเนินงานของ พลเรือเอก ชุมชุม อาจวงษ์ |
| ๒. พันเอกหญิง รัตนา ล้อมอารีธรรม | ผู้ช่วยดำเนินงานของ พลเอก สุชาติ หนองบัว |
| ๓. เรือเอก ไพโรจน์ คงทวี | ผู้ช่วยดำเนินงานของ พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล |
| ๔. นายวุฒา เจริญศิริ | ผู้ชำนาญการของ พลตรี จารึก อารีราชการณีย์ |
| ๕. สิบัติ วรรณนัย สงวนแสง | ผู้ช่วยดำเนินงานของ พลเอกศุภรัตน์ พัฒนวิสุทธิ |
| ๖. นายวงศกร ภูทอง | ผู้ช่วยดำเนินงานของ คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี |
| ๗. นายรัตน์ กิจธรรม | ผู้ช่วยดำเนินงานของ นายมณฑะเกียรติ บุญตัน |
| ๘. นายนันพนาถ ม่วงทอง | ผู้ช่วยดำเนินงานของ นายอิสระ ว่องกุศลกิจ |
| ๙. พลโท เจษฎา รณฤทธิ์วิชัย | ผู้ช่วยดำเนินงานของ พลเอกศุภรัตน์ พัฒนวิสุทธิ |
| ๑๐. นาวาตรี พิชระ ไม้หอม | ผู้ช่วยดำเนินงานของ พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม |
| ๑๑. นางสาวกนกพร สุขวัฒนะสถาพร | ผู้ช่วยดำเนินงานของ นายมณฑะเกียรติ บุญตัน |

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๙๑ วรรคสาม คือ

- | | |
|----------------------|--------------------------------|
| - นางแจ่มจรัส มงคลนำ | นิติกรปฏิบัติการ |
| | กลุ่มงานคณะกรรมการการวิสามัญ ๕ |

เริ่มการประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการวิสามัญมาครบองค์ประชุมแล้ว พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมสรุปสาระสำคัญ ดังนี้



ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

ประธานคณะกรรมการวิสามัญแจ้งต่อที่ประชุมเกี่ยวกับกำหนดการเชิญสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้ที่เสนอคำแปรญัตติ โดยจะมีการเชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็นภายหลัง จากที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาทบทวนมาตราต่าง ๆ ที่รอการพิจารณาไว้เสร็จแล้ว

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- เลื่อนรับรองบันทึกการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๗ วันจันทร์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และครั้งที่ ๘ วันอังคารที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. โดยพิจารณาเรียงลำดับรายมาตราที่รอการพิจารณา สรุปผลการพิจารณาได้ดังนี้

มาตรา ๑๓

รอการพิจารณา

ประเด็นพิจารณา

การแก้ไขถ้อยคำเพิ่มเติมกรณีความหลากหลายในด้านพหุสังคม

ตามที่ที่ประชุมได้เห็นชอบในหลักการว่าในการสรรหา กสม. นั้น นอกจากที่คณะกรรมการ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ปราศจากอคติทั้งปวงแล้ว ยังจะต้องปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่เลือกปฏิบัติด้วย รวมทั้งสิ่งที่คณะกรรมการสรรหาจะต้องคำนึงในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่ เหมาะสมเป็น กสม. คือความหลากหลายของสังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมที่มีความซับซ้อน และหลากหลายในด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากความเท่าเทียมกันของชายและหญิงด้วย ดังนั้น นายมณฑิเตอร์ บุญตัน กรรมการวิสามัญ จึงได้เสนอถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓ ในการสรรหากรรมการ ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และปราศจากอคติทั้งปวง โดยอย่างน้อยการสรรหาต้องมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

.....”

(๓) ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความ รับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของ สังคม มีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ รวมตลอดทั้ง คำนึงถึงการมีส่วนร่วม ของทั้งหญิงและชาย และส่งเสริมความเป็นพหุสังคม และให้คณะกรรมการสรรหาส่งข้อมูลที่ใช้ใน การพิจารณาคัดสรรไปยังวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย”

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรรอการพิจารณาการแก้ไขถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๓ ไว้ในการประชุมครั้งต่อไป



มาตรา ๒๒

ไม่มีการแก้ไข

ที่ประชุมเห็นว่าในกรณีที่มีกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ เพราะถูกกล่าวหาและศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง และมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๒ นั้น เป็นการนำเอาหลักการของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๘ วรรคสาม ที่กำหนดให้นำเอาหลักการการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชั่วคราวตามที่กำหนดในมาตรา ๒๑๔ มาใช้บังคับกับการแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอื่น ๆ ด้วยโดยอนุโลม ดังนั้น ที่ประชุมจึงเห็นควรคงความตามร่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติรับหลักการไว้

มาตรา ๒๓

รอกการพิจารณา

ประเด็นพิจารณา

๑. การกำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการมิให้กรรมการที่มีส่วนได้เสียในเรื่องที่จะต้องมีการลงมติกรรมการผู้นั้นจะต้องไม่อยู่ในที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาเกี่ยวกับกรณีความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานทางจริยธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ ได้กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระต้องร่วมมือกันในการกำหนดขึ้นอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ถ้อยคำในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีความชัดเจนกรณีการลงมติที่ควรจะต้องเป็นไปโดยชอบ มีความสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งในการแก้ไขเพิ่มเติมนี้ต้องไม่ขัดหรือกระทบต่อหลักการของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติรับไว้พิจารณา โดยมอบหมายให้นายอรรถสิทธิ์ กันมล กรรมการสิทธิวิสามัญผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ดำเนินการพิจารณาถ้อยคำที่จะกำหนด และนำเสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญในการประชุมครั้งต่อไป

๒. การแก้ไขถ้อยคำในวรรคสาม

ที่ประชุมได้พิจารณาเกี่ยวกับการที่จะกำหนดในกรณีกรรมการไม่เข้าร่วมประชุมในการพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อหาหรือถึงข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง ตามความในมาตรา ๒๖ (๑) โดยไม่มีเหตุอันควร และให้ถือว่าเป็นการจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม นั้น อาจจะส่งผลกระทบต่อการทำหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ในทางปฏิบัติได้อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากความในมาตรา ๒๖ (๑) มีความครอบคลุมถึงการทำหน้าที่โดยทั่วไปในทุกกรณีของ กสม. ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบและการรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้น ที่ประชุมจึงเห็นควรคงความในมาตรา ๒๓ วรรคสามไว้โดยไม่มีการแก้ไข



ผลการพิจารณา

ที่ประชุมมอบหมายได้ให้นายอรรถสิทธิ์ กันมล กรรมการวิสามัญ ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นผู้พิจารณาถ้อยคำที่จะกำหนดไว้ในมาตรา ๒๓ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และให้นำเสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญในการประชุมครั้งต่อไป

มาตรา ๒๔

รอกการพิจารณา

ประเด็นพิจารณา

๑. “องค์การระหว่างประเทศ” ตามความในวรรคสองควรมีความหมายรวมถึงองค์กรเอกชนนานาชาติ (International non-governmental organization : INGOs) ด้วยหรือไม่

นายอรรถสิทธิ์ กันมล กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่าสำหรับบทบัญญัติมาตรา ๒๔ มีเจตนารมณ์ที่จะสร้างระบบการทำงานของ กสม. ให้มีความโปร่งใสจึงกำหนดข้อห้ามไม่ให้กรรมการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจาก บุคคลหรือนิติบุคคลที่ไม่ได้มีสัญชาติไทย ที่มีลักษณะรับเป็นการส่วนตัว และในเรื่องความสัมพันธ์กับต่างประเทศ นั้น กสม. มีหน้าที่ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน การทำหน้าที่ในด้านดังกล่าวจะมีวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งรวมถึงการศึกษาดูงาน การเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาที่จัดขึ้น โดยองค์การระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นระดับรัฐบาลหรือระดับเอกชน กสม. สามารถจะเข้าร่วมประชุมได้ในทุกกรณี และถ้าหากการเข้าร่วมประชุมหรือการสัมมนาใดผู้เชิญเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ ซึ่งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะต้องดำเนินการผ่านทางสำนักงานโดยคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อให้กรรมการคนหนึ่งคนใดเข้าร่วมในการประชุมและสัมมนาเป็นรายกรณีไป อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของ กสม. จึงได้มีการกำหนดข้อยกเว้นไว้ในมาตรา ๒๔ วรรคสอง โดยให้กรรมการสามารถรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลหรือนิติบุคคลที่ไม่ได้มีสัญชาติไทยในลักษณะที่เป็นการส่วนตัวโดยตรงได้เฉพาะกรณีที่กรรมการได้รับเชิญจากองค์การระหว่างประเทศหรือหน่วยงานของรัฐต่างประเทศ ให้ไปประชุมหรือสัมมนาในต่างประเทศโดยผู้เชิญเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้ว โดยองค์การระหว่างประเทศ จะต้องเป็นองค์การระหว่างประเทศตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งหมายถึงองค์กรระดับรัฐบาลเท่านั้น ไม่รวมถึงองค์การเอกชนระหว่างประเทศ ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นข้อยกเว้นให้กรรมการกระทำได้ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้ข้อยกเว้นมีลักษณะที่จำกัด เพื่อยังคงรักษาไว้ซึ่งระบบการทำงานตามหลักความโปร่งใสของการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ

นายนรชิต สิงหเสนี กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่าในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ได้พิจารณาว่า หาก กสม. ในฐานะองค์กรอิสระจะเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนากับต่างประเทศ ไม่มีความจำเป็นที่จะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลหรือนิติบุคคลที่ไม่ได้มีสัญชาติไทย เนื่องจากการประชุมหรือสัมมนาในแต่ละครั้งจะต้องมีการเชิญและทราบเป็นการล่วงหน้า กสม. สามารถวางแผนงานการดำเนินงาน โดยเฉพาะการเสนอของงบประมาณ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ล่วงหน้า และสามารถเบิกจากงบประมาณของสำนักงานได้ รวมทั้งเมื่อพิจารณาในแง่มุมมองของศักดิ์ศรีและศักยภาพของประเทศไทยประกอบด้วยแล้ว กรธ. จึงได้กำหนดข้อห้ามไม่ให้ กสม. ในฐานะตัวแทนขององค์กรอิสระรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลหรือนิติบุคคลที่ไม่ได้มีสัญชาติไทย



ที่ประชุมได้มีการหารือร่วมกันและมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่าควรเพิ่มความในวรรคสอง ของมาตรา ๒๔ โดยเพิ่มคำที่มีความหมายรวมถึงองค์กรเอกชนระหว่างประเทศที่ดำเนินงานด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและได้รับการรับรองสถานะสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ โดยมอบหมายให้นายอรรถสิทธิ์ กันมล กรรมการวิสามัญ พิจารณาถ้อยคำที่เหมาะสมที่จะระบุไว้ในวรรคสองของมาตรา ๒๔ และนำเสนอในการประชุมครั้งต่อไป

๒. ควรจะมีการแก้ไขถ้อยคำในวรรคสองจากเดิมที่กำหนดไว้ว่า “ประชุมหรือสัมมนาในต่างประเทศ” เป็น “ประชุมหรือสัมมนาระหว่างประเทศ” หรือไม่

เนื่องจากมีข้อเป็นห่วงกังวลในกรณีที่เป็นการประชุมหรือสัมมนาระหว่างประเทศที่ไม่มีลักษณะเป็นการส่วนตัวและได้จัดการประชุมหรือสัมมนาในประเทศไทย หากไม่กำหนดไว้ให้ชัดเจนว่าอาจจะทำให้ กสม. ไม่สามารถรับสิทธิประโยชน์อื่นใดจากการประชุมหรือสัมมนาในครั้งนั้นได้ ดังนั้น จึงควรแก้ไขถ้อยความในวรรคสอง จากความว่า “การประชุมหรือสัมมนาในต่างประเทศ แก้ไขเป็นความว่า “ประชุมหรือสัมมนาระหว่างประเทศ” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมถึงกรณีที่เป็นการประชุมหรือสัมมนาระหว่างประเทศที่ได้ดำเนินการภายในประเทศไทยด้วยหรือไม่

ต่อข้อเป็นห่วงกังวลข้างต้น นายอรรถสิทธิ์ กันมล กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ค่าอาหารเลี้ยงรับรอง ค่าที่พัก หรือค่าใช้จ่ายต่อวันที่ กสม. ได้รับจากการประชุมหรือสัมมนาจะไม่อยู่ในความหมายของคำว่า “สิทธิประโยชน์อื่นใด” ตามความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๔ ทั้งนี้ ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ “ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน อย่างไรก็ตามในการปฏิบัติหน้าที่ของ กสม. จะต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรมซึ่งจะมีการระบุนายละเอียด ข้อควรปฏิบัติ และข้อห้ามในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระไว้ และการที่กำหนดข้อยกเว้นให้ กสม. รับเงิน ทรัพย์สิน หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเฉพาะกรณีที่ต้องเดินทางไปร่วมประชุมหรือสัมมนาในต่างประเทศนั้น เนื่องจากเห็นว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในต่างประเทศจะมีจำนวนสูงกว่าค่าใช้จ่ายภายในประเทศซึ่งสามารถเบิกจ่ายจากงบประมาณของประเทศได้อยู่แล้ว ดังนั้น จึงเห็นว่าแม้ไม่มีการแก้ไขความในวรรคสองตามข้อเสนอข้างต้น ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ กสม. แต่อย่างใด นอกจากนั้นได้ตั้งข้อสังเกตต่อที่ประชุมว่าหากจะมีการแก้ไขเพิ่มความในวรรคสองของมาตรา ๒๔ ใน ๒ ประเด็นดังกล่าวข้างต้นอาจจะแตกต่างไปจากหลักการและเจตนารมณ์ของ กรธ. ที่ต้องการจะกำหนดข้อยกเว้นในกรณีที่จะให้กรรมการ กสม. สามารถรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลหรือนิติบุคคลที่ไม่ได้มีสัญชาติไทยเป็นการส่วนตัวได้ ให้มีข้อจำกัด และมีความหมายที่แคบเพื่อรักษาระบบการปฏิบัติหน้าที่ของ กสม. ให้มีความโปร่งใสมากที่สุด

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรพิจารณาเพิ่มความในวรรคสองของมาตรา ๒๔ โดยให้เพิ่มคำที่มีความหมายรวมถึงองค์กรเอกชนระหว่างประเทศที่ดำเนินงานด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและได้รับการรับรองสถานะจากสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การ



สหประชาชาติ โดยมอบหมายให้นายอรรถสิทธิ์ กันมล กรรมการวิสามัญ พิจารณาถ้อยคำที่เหมาะสมที่จะระบุไว้ในวรรคสองของมาตรา ๒๔ และนำเสนอในการประชุมครั้งต่อไป

มาตรา ๓๔

ไม่มีการแก้ไข

ประเด็นพิจารณา

หน้าที่และอำนาจในการไกล่เกลี่ยของ กสม.

นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ กรรมการวิสามัญ ในฐานะเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ขอเสนอให้มีการเพิ่มเติมหน้าที่และอำนาจของ กสม. ในส่วนของอำนาจในไกล่เกลี่ยบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คู่กรณีทำความตกลงเพื่อประนีประนอมยอมความ และแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ เนื่องจากในทางปฏิบัติของ กสม. ที่ผ่านมา การดำเนินการไกล่เกลี่ยปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นช่องทางหนึ่งที่สำคัญในการให้ความช่วยเหลือและเยียวยาผู้เสียหาย หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนั้น จึงขอแก้ไขโดยเพิ่มความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๔ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตามว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น ให้คณะกรรมการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและทำความจริงให้ปรากฏโดยไม่ล่าช้า และต้องศึกษาและวิเคราะห์ให้ทราบถึงสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาและป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องนั้นหรือลักษณะเดียวกันนั้นขึ้นอีก ทั้งนี้ ในระหว่างการตรวจสอบคณะกรรมการอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คู่กรณีทำความตกลงเพื่อประนีประนอมยอมความและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด”

ต่อข้อเสนอข้างต้นนางจุรี วิจิตรวาทการ รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง และนายอรรถสิทธิ์ กันมล กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมไปในแนวทางเดียวกันว่า กรธ. มีเจตนารมณ์ที่จะปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงบทบาทการทำหน้าที่ของ กสม. โดยมุ่งเน้นให้ทำหน้าที่ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของประเทศในเชิงโครงสร้างอย่างเป็นระบบ และมีลักษณะเป็นภาพรวมของประเทศมากกว่าการแก้ไขปัญหาในรายกรณี โดย กสม. จะดำเนินการตรวจสอบเฝ้าระวังและติดตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศอย่างต่อเนื่อง ผ่านการประสานหรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาสังคม สำหรับการไกล่เกลี่ยแม้ไม่ได้ระบุไว้ในกฎหมาย ในทางปฏิบัติ กสม. สามารถดำเนินการได้ในขั้นตอนการเชิญบุคคลที่เป็นคู่กรณีมาสอบถามและตรวจสอบข้อเท็จจริง หากเห็นว่าปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นจริง อาจจะทำการไกล่เกลี่ยและกำหนดแนวทางการเยียวยาผู้ที่เสียหายไปในคราวเดียวกันได้

ในประเด็นการเพิ่มหน้าที่และอำนาจในการไกล่เกลี่ยที่ประชุมได้มีการหารือร่วมกันอย่างกว้างขวางและมีความเห็นเป็น ๒ แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ ๑ เห็นควรให้บัญญัติเพิ่มหน้าที่และอำนาจในการไกล่เกลี่ยไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจนเพื่อเป็นฐานอำนาจให้ กสม. เพื่อเป็นช่องทางให้กับบุคคลที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนและไม่มีช่องทางช่วยเหลืออื่น เช่น กรณีบุคคลไร้สัญชาติได้รับความเสียหาย



จากการละเมิดสิทธิมนุษยชน สามารถอาศัยช่องทางของ กสม. ในการที่จะได้รับการช่วยเหลือและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้

แนวทางที่ ๒ เห็นควรให้คงความตามร่างเดิมที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติรับหลักการไว้พิจารณา และโดยให้จัดทำเป็นข้อสังเกตท้ายรายงานของกรรมาธิการวิสามัญว่า เนื่องจากเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ต้องการจะปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงบทบาทการทำหน้าที่ของ กสม. โดยการมุ่งเน้นให้ทำหน้าที่ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของประเทศในเชิงโครงสร้างอย่างเป็นระบบ และมีลักษณะเป็นภาพรวมของประเทศมากกว่าการแก้ไขปัญหาในรายกรณี สำหรับการทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยในทางปฏิบัติ กสม. สามารถดำเนินการได้ แม้ไม่ได้ระบุหน้าที่และอำนาจไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่าควรกำหนดให้เป็นไปตามแนวทางที่ ๒ โดยมีนายมนเฑียร บุญตัน และนางภิรมย์ ศรีประเสริฐ กรรมาธิการวิสามัญ สงวนความเห็นให้มีการแก้ไขความในมาตรา ๓๔ ตามที่เสนอไว้ข้างต้น อย่างไรก็ตามในประเด็นนี้ประธานคณะกรรมการวิสามัญได้เสนอให้นายมนเฑียร บุญตัน และนางภิรมย์ ศรีประเสริฐ กรรมาธิการวิสามัญ พิจารณาอีกครั้งเมื่อมีความชัดเจนในข้อสังเกต

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรให้ความมาตรา ๓๔ ไว้ตามร่างเดิมเดิมที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติรับหลักการไว้พิจารณา และมอบหมายให้นายอรรถสิทธิ์ กันมล กรรมาธิการวิสามัญ ไปพิจารณายกร่างข้อสังเกตที่จะกำหนดไว้ในท้ายรายงานของคณะกรรมการวิสามัญและนำเสนอในการประชุมครั้งต่อไป

มาตรา ๓๕

ไม่มีการแก้ไข

ประเด็นพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณากรณีที่กำหนดไว้ว่า “คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแทนคณะกรรมการได้” นั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจกระทำการได้มากน้อยเพียงใด ให้อำนาจ กสม. ในการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวต่อไป

มาตรา ๔๐

มีการแก้ไข

ประเด็นพิจารณา

๑. กำหนดเวลาการเริ่มต้นนับระยะเวลาการทำรายงานการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศประจำปีควรจะแก้ไขจากเดิมที่กำหนดให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ “สิ้นปีงบประมาณ” เป็นให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ “สิ้นปีปฏิทิน” แทนหรือไม่

ที่ประชุมพิจารณากรณีการกำหนดเวลาการเริ่มต้นนับระยะเวลาการทำรายงานการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศประจำปีแล้วเห็นว่าเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการในทางปฏิบัติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงควรแก้ไขจากเดิมที่กำหนดให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ “สิ้นปีงบประมาณ” เป็นให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ “สิ้นปีปฏิทิน” แทน



ผลการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรแก้ไขความในมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งเป็นดังนี้

“มาตรา ๔๐ ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศประจำปีให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ปฏิทินเพื่อเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ คณะกรรมการหรือผู้แทนอาจมาแถลงต่อรัฐสภาด้วยก็ได้”

๒. การกำหนดห้วงเวลาในการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศประจำปี นั้น ควรที่จะกำหนดให้ระยะเวลาการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีระยะเวลาดำเนินการที่มากกว่าช่วงการขยายระยะเวลาการดำเนินการหรือไม่ อย่างไร

ที่ประชุมพิจารณาเกี่ยวกับการที่กำหนดให้ระยะเวลาการขยายเวลาการจัดทำรายงานมีห้วงระยะเวลาที่มากกว่า นั้น เนื่องจากจะใช้เวลานานมาเป็นเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการซึ่งหากคณะกรรมการยังไม่สามารถเสนอรายงานภายในเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควรก็ให้คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ กำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในวรรคสามของมาตรา ๔๐ นั้นมีความเหมาะสมแล้ว

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรคงความมาตรา ๔๐ วรรคสามไว้ตามร่างเดิมที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติรับหลักการไว้พิจารณา

๓. ในการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเฉพาะเรื่อง นอกจากคณะกรรมการจะจัดทำขึ้นเพราะเหตุที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นอย่างรุนแรง ควรที่กำหนดเพิ่มเหตุที่ต้องจัดทำรายงานเฉพาะเรื่อง โดยเพิ่มเติมกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีลักษณะเป็นการกระทบกับความรู้สึก หรือเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคมส่วนรวมด้วยหรือไม่อย่างไร

ที่ประชุมพิจารณาความในมาตรา ๔๐ วรรคสอง เป็นกรณีที่จะเป็นช่องทางในการแก้ไขสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ ซึ่งลักษณะของการละเมิดสิทธิมนุษยชนในบางกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีลักษณะเป็นการกระทบกับความรู้สึกอย่างร้ายแรง และเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจและส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง ซึ่งอาจจะไม่ใช่เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่มีความรุนแรง ดังนั้นจึงเห็นควรแก้ไขถ้อยคำจากคำว่า “อย่างรุนแรง” เป็น “อย่างร้ายแรง”

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นควรแก้ไขความในวรรคสองของมาตรา ๔๐ เป็นดังนี้

“ในกรณีที่มีสถานการณ์อันกระทบหรือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นอย่างรุนแรงร้ายแรงให้คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบแล้วจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศในเรื่องนั้นขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อรายงานให้รัฐสภาและคณะรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว พร้อมทั้งเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป”



ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

- ที่ประชุมได้กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการวิสามัญครั้งต่อไปในวันอังคารที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการหมายเลข ๓๐๗ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

เมื่อที่ประชุมได้พิจารณาตามระเบียบวาระการประชุมมาเป็นเวลาพอสมควรแล้ว พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวขอบคุณกรรมการวิสามัญ และผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านแล้วกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๕ นาฬิกา

นางแจ่มจรัส มงคลนำ นิตินกรปฏิบัติการ ผู้จัดทำบันทึก
นายสุนทร อินทร์อำ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๕ ตรวจ/ทาน
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ได้รับรองบันทึกการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๖๐ วันพุธที่
๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ในการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ เมื่อวันจันทร์ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐

พลเรือเอก



(วัลลภ เกิดผล)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

